

T.C.
ŞEREFLİKOÇHİSAR KAYMAKAMLIĞI
Şereflikoçhisar Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü

**ÖĞRETMEN VE OKUL İDARECİLERİNİN PSİKOLOJİK
DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİNE YÖNELİK
BEKLENTİLERİNİN İNCELENMESİ**

Gökhan ÇETİN
Emrah SARAÇ
Fadime Nur GÜÇLÜ
Merve AYAN
Ünal KABAKCI
Şeyma BARAK
Murat Can YILDIRIM

ARAŞTIRMA

Kasım, 2024

ÖZET

Öğretmen Ve Okul İdarecilerinin Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetlerine Yönelik Beklentilerinin İncelenmesi

Bu çalışmanın amacı okul yöneticileri ve öğretmenlerin RPD hizmetlerinden beklentilerinin incelenmesidir.

Eğitim öğretim faaliyetlerinde bulunan kurum yöneticileri ve öğretmenlerin RPD hizmetlerinden beklentilerinin incelenmesi amaçlanmakta olup, oluşturulan beklentilere verilen cevaplar sayesinde okul yöneticileri ile öğretmenlerin faaliyetlerini daha bilinçli gerçekleştirebilmeleri ve rehberlik servisine yönelik farkındalıklarını artırmak hedeflenmektedir.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim öğretim yılı Ankara ili Şereflikoçhisar ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenler arasından 220 gönüllü katılımcı oluşturmaktadır.

Araştırma bulgularının elde edilmesi için literatür taraması yapılmış olup daha sonra bu çalışmanın hedefleri doğrultusunda uygulanmak üzere anket hazırlanmış, gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra uygulamaya geçilmiştir.

Anket sekiz sorudan oluşmakta olup ilk üç soruda ankete katılan öğretmen ve idarecilerin okul türü, okuldaki görevi ve mesleki kıdemi belirlenmiştir. Kalan sorularda ise ankete katılanların okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin hedef kitlesi, hizmet alanı, psikolojik danışma problem alanı, öğrenci ve velilere yönelik grup rehberliği çalışmalarına ilişkin beklentilerini belirleyecek sorulardan oluşmuştur.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda çalışmaya toplam 220 kişi katılmıştır. Bunların 8'i okul öncesi, 74'ü ilkokul, 77'si ortaokul, 61'i lise kademesinde çalışan kişilerdir. Katılımcıların 32'si okul yöneticilerinden, 66'sı sınıf öğretmenlerinden, 122'si ise branş öğretmenlerinden oluşmaktadır. Ayrıca ankete katılanlardan 0-10 yıl arası kıdeme 87 kişi, 11-20 yıl arası kıdeme 81 kişi, 20-25 yıl arası kıdeme 17 kişi sahip iken 25 yıl ve üzeri kıdemde 35 kişiden oluşmaktadır.

Kişisel sosyal rehberlik hizmet alanı tüm değişkenlerde en fazla ihtiyaç duyulan alan olarak belirlenmiş olup katılımcılar hedef kitle olarak yine tüm

değişkenlerde öğrenciye çalışma yapılmasını beklediklerini anket aracılığıyla belirtmişlerdir. Veli çalışması konusunda toplama bakıldığında en fazla talep edilen konu ana baba tutumları olmuştur. Öğrencilerle yapılması beklenen grup rehberliği çalışmaları noktasında da yine genel toplam göz önüne alındığında akran zorbalığı konusuna diğerlerine oranla daha fazla ihtiyaç duyulduğu gözlemlenmiştir. Bireysel görüşme çalışmalarına yönelik belirlenen beklentilerde de ağırlıklı olarak kendini keşfetme ve disiplin konuları tercih edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Psikolojik Danışma, Rehberlik, Okul Yöneticisi, Öğretmen.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
BÖLÜM I	
GİRİŞ	
1.1. Problem Durumu.....	7
1.2. Problem Cümlesi.....	8
1.3. Araştırmanın Amacı	8
1.4. Araştırmanın Alt Amaçları	8
1.5. Araştırmanın Önemi.....	9
1.6. Sayıtlar	9
1.7. Sınırlılıklar	9
1.8. Tanımlar	10
BÖLÜM II	
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	
2.1. Kavramsal Açıdan Psikolojik Danışma Ve Rehberlik	11
2.2. Psikolojik Danışma Ve Rehberliğin Tanımı	11
2.3. Psikolojik Danışma Ve Rehberliğin Amacı	12
2.4. Psikolojik Danışma Ve Rehberliğin İlkeleri	13
2.5. Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetlerine Yönelik Öğretmenlerin Tutumu ..	15
BÖLÜM III	
YÖNTEM	
3.1. Araştırmanın Modeli	18
3.2. Evren Ve Örneklem.....	18
3.3. Veri Toplama Teknikleri.....	18
3.4. Verilerin Analizi.....	19
BÖLÜM IV	
BULGULAR	
4.1. Okul Türü Değişkenine Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri.....	20
4.1.1.Okul Türü İle Hizmet Alanı Tablo Analizi.	20
4.1.2.Okul Türü İle Hedef Kitle Tablo Analizi.	21
4.1.3.Okul Türü İle Veli Çalışması Tablo Analizi.	22
4.1.4.Okul Türü İle Grup Rehberliği Tablo Analizi.....	23

4.1.5.Okul Türü İle Bireysel Görüşme Tablo Analizi.....	24
4.2. Görev Değişkenine Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri.....	25
4.2.1. Görev İle Hizmet Alanı Tablo Analizi.....	25
4.2.2. Görev İle Hedef Kitle Tablo Analizi.....	26
4.2.3. Görev İle Veli Çalışması Tablo Analizi.....	26
4.2.4. Görev İle Grup Rehberliği Tablo Analizi	27
4.2.5. Görev İle Bireysel Görüşme Tablo Analizi	27
4.3. Kıdem Değişkenine Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri.....	28
4.3.1. Kıdem İle Hizmet Alanı Tablo Analizi.....	28
4.3.2. Kıdem İle Hedef Kitle Tablo Analizi.....	29
4.3.3. Kıdem İle Veli Çalışması Tablo Analizi.....	29
4.3.4. Kıdem İle Grup Rehberliği Tablo Analizi	30
4.3.5. Kıdem İle Bireysel Görüşme Tablo Analizi	31

BÖLÜM V

SONUÇ VE TARTIŞMA

5.1. Hizmet Alanına Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri.....	32
5.1.1. Okul Türü Değişkenine Göre Beklentileri	32
5.1.2. Görev Değişkenine Göre Beklentileri.....	33
5.1.3. Kıdem Değişkenine Göre Beklentileri.....	33
5.2. Hedef Kitleye Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri.....	34
5.2.1. Okul Türü Değişkenine Göre Beklentileri	34
5.2.2. Görev Değişkenine Göre Beklentileri.....	34
5.2.3. Kıdem Değişkenine Göre Beklentileri.....	34
5.3. Veli Çalışmalarına Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri.....	34
5.3.1. Okul Türü Değişkenine Göre Beklentileri	35
5.3.2. Görev Değişkenine Göre Beklentileri.....	35
5.3.3. Kıdem Değişkenine Göre Beklentileri.....	35
5.4. Grup Rehberliği Çalışmalarına Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri.....	35
5.4.1. Okul Türü Değişkenine Göre Beklentileri	35
5.4.2. Görev Değişkenine Göre Beklentileri.....	36
5.4.3. Kıdem Değişkenine Göre Beklentileri.....	36
5.5. Bireysel Görüşme Konularına Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri.....	36
5.5.1. Okul Türü Değişkenine Göre Beklentileri	36
5.5.2. Görev Değişkenine Göre Beklentileri.....	37
5.5.3. Kıdem Değişkenine Göre Beklentileri.....	37
Genel Değerlendirme	37

BÖLÜM VI**ÖNERİLER**

6.1. Kişisel Sosyal Rehberlik Hizmetleri	39
6.2. Eğitsel Ve Mesleki Rehberlik	39
6.3. Veli Eğitimleri.....	40
6.4. Grup Rehberliği Çalışmaları	40
6.5. Bireysel Görüşmeler.....	40

KAYNAKLAR.....	41
-----------------------	-----------

BÖLÜM I

GİRİŞ

Çalışmanın bu bölümünde durum, amaç, önem, varsayımlar ve sınırlılıklar hakkındaki araştırmalara yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

Rehberlik, kişinin kendi problemlerinin farkına varması, bu problemlere çözümler üretmesi, karar alma süreçlerinde gerçekçi davranmasına yardımcı olmak amacıyla uzman kişilerce kişiye sunulan psikolojik yardımlardır(Kaya,2012).

Rehberliğin amacı, bireyin kendisini tanımasına ve anlamasına, problemlerini çözmesine hem iç dünyasında uyum sağlamasına hem de sosyal çevresiyle uyum içinde yaşayabilmesine yardımcı olmak ve kişinin sahip olduğu ancak farkında olmadığı tüm kişisel potansiyellerini ortaya çıkarmasına yardımcı olmaktır(Kaya,2012).

Ülkemizde, anayasal bir gerekçe olarak ilköğretim her vatandaşa mecburidir. Bu sebeple ilkokul eğitiminden ülke nüfusunun çoğunluğu yararlanmaktadır. Ancak ilkokul ve ortaokul eğitimi alan insanların çoğunluğu bir üst öğretime devam etmemektedirler. İlkokul ve ortaokul kazanımlarıyla hayatlarına devam etmektedirler. Bu sebeptendir ki ilkokul seviyesindeki eğitimin kalitesini artırmak

oldukça önem arz etmektedir. RPD hizmetlerinden beklentide temel eğitim kademesinde çocuğun psikolojik gelişimini, çevresine uyumunu ve sosyal becerilerini geliştirmektedir(Akt. Başaran, 2008; Yeşilyaprak, 2000).

Bireylerin zihinsel, sosyal gelişim düzeylerinin diğerlerine göre ileri veya geride olmasından olabileceği gibi yine kişinin ilgileri ve yeteneklerindeki farklılıklardan sebeple de ortaya çıkabilir. Ayrıca eğitim kademesi içerisinde özel eğitime gereksinimli öğrenciler veya sosyoekonomik düzeyden dezavantajlı öğrenciler bulunabilir. Bütün bu sebepler birlikte değerlendirildiğinde eğitim kurumlarında RPD hizmetlerinin önemi ortaya çıkmaktadır (Akt. Başaran, 2008; Yeşilyaprak,2000).

RPD hizmetleri eğitim sistemi içerisinde bütünsel bir hizmet olarak bulunmaktadır. Bu hizmet süreklilik gerektirmektedir. Okulun, öğrencinin ve sosyal çevrenin getirmiş olduğu bireysel farklılıklar sebebiyle rehberlik hizmetleri sunulurken öğretmenler bu farklılıkları göz önünde bulundurarak amaca ulaşmada uygun etkinlikleri seçmek ve yerine göre revize etmelidir.(Bakırcıoğlu,2005).

1.2.Problem Cümlesi

Okulda çalışan öğretmenler ve okul idarecilerinin RPD hizmetlerine yönelik beklentileri nelerdir?

1.3.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı okulda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenlerin RPD hizmetlerinden beklentilerini belirlemektir.

Okulda eğitim öğretim faaliyetlerinde bulunan öğretmenler ve okul idarecilerinin RPD hizmetlerinden beklentileri saptanmaya çalışılmış olup verilen cevaplar ve değişkenlerin analizi sayesinde okul yöneticileri ile öğretmenlerin faaliyetlerini daha bilinçli gerçekleştirebilmeleri ve rehberlik servisine yönelik farkındalıklarını artırmak hedeflenmektedir.

1.4.Araştırmanın Alt Amaçları

1. İdareci ve öğretmenlerin okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin en çok hangi hedef kitleye yönelik yürütülmesini bekliyorsunuz?

2. İdareci ve öğretmenlerin okullarında en çok ihtiyaç duyduğu psikolojik danışma ve rehberlik hizmet alanı hangisidir?

3. İdareci ve öğretmenlerin okullarında en çok hangi problem alanına yönelik psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden bireysel görüşme yapılmasını istiyorsunuz?

4. İdareci ve öğretmenlerin okullarında en çok hangi problem alanına yönelik psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden grupla görüşme yapılmasını istiyorsunuz?

5. İdareci ve öğretmenlerin okullarında velilere yönelik hangi konularda grup rehberliği yapılmasını istiyorsunuz?

1.5.Araştırmanın Önemi

Okullarda RPD hizmetlerinin profesyonel ve sürekli olarak sunulması gerekmektedir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin de rehberlik faaliyetlerinin farkında olmaları gerekir. Psikolojik danışmanlar ve rehber öğretmenler de yürütmesi gereken faaliyetleri hem okul yöneticileri hem de öğretmenlerle paylaşmalı ve uygulama alanında onları bilgilendirmelidir. Hizmetlerin etkili olarak sunulabilmesi için okuldaki diğer paydaşlarla işbirliği içinde olunmalıdır. Ancak bunun sağlanabilmesi için araştırmacıların, okuldaki öğretmen ve idarecilerin RPD hizmetlerinden beklentilerini ve bu beklentilerin hangi değişkenlere göre farklılaştığını belirlemesiyle mümkündür. Oluşturulan beklentilere verilen cevaplar ve değişkenlerin analizi sayesinde öğretmenler ve okul idarecilerinin RPD hizmetlerini daha profesyonel gerçekleştirebilmeleri hedeflenmektedir.

1.6.Sayıtlar

1. Oluşturulan örneklem grubu evren grubunu temsil edecek özelliklere sahiptir.

2. Anket uygulamalarına 2024 yılında Ankara ili Şereflikoçhisar ilçesinde görev yapan yönetici ile öğretmenlerin gönüllü katılımları sağlanmıştır.

1.7.Sınırlılıklar

1. Bu araştırma Ankara ili Şereflikoçhisar ilçesindeki okulları kapsamaktadır.

2. Bu araştırma 2024-2025 eğitim öğretim yılında okullarda görevli olan okul yöneticileri ile öğretmenlerden araştırmaya katılanların görüşleri ile sınırlıdır.

1.8.Tanımlar

Eğitim: Kişinin davranış ve düşüncelerinde gerek kendilerine ait yaşantıları gerekse sosyal öğrenme araçlarıyla değişimin meydana geldiği süreçtir.

Öğretim: Eğitimin zihinsel süreçler yoluyla elde edilme sürecidir.

Öğretmen: Spesifik bir alanda bilgi ve becerileri öğretmek amacıyla eğitim ve pedagoji almış kişilerdir.

Okul Yöneticisi: Eğitim kurumunun lider pozisyonunda bulunan kişidir.

Rehberlik: Bireyin kendi potansiyelinin farkına varması, kendi problemlerini keşfetmesi, bunlara çözümler üretip gerçekçi kararlar alması, yeteneklerini kendine uygun şekilde geliştirip, çevresine uyum sağlaması için alanda uzman kişilerce bireye yönelik gerçekleştirilen psikolojik yardımlardır.

Psikolojik Danışma: Bireyin sosyal yaşamını etkileyen ve kendi başına baş edemediği problemlerde kişinin potansiyelini ortaya çıkarıp karar verme becerilerini geliştirmesine yardım etmesi amacıyla uzman kişilerce sunulan psikolojik destek hizmetidir.

BÖLÜM II

LİTERATÜR TARAMASI KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Kavramsal Açından Psikolojik Danışma Ve Rehberlik

Rehberlik, bireyleri tanıma ve tanıtmaya, sorunlarını çözme, gerçekçi kararlar verme, ilgi ve becerilerini geliştirme, sosyal çevresiyle bir bütün oluşturmasına katkı sağlamasında yardımcı olan hizmettir. Rehberlik hizmetlerinin amacı, kişilerin gelişmelerine, sağlıklı kararlar almalarına ve sosyal çevreleri ile uyum geliştirmelerine yardımcı olmak için temel eğitimden ilgi ve yeteneklerine uygun ileri düzeyde bir program belirleyip seçmektir (Yeşilyaprak, 2004).

2.2.Psikolojik Danışma ve Rehberliğin Tanımı

Eski çağlardan beri insanlar karşılaştıkları sorunları çözmek için başkalarının fikirlerine başvurmuşlar ve birbirlerinin yardımına koşmuşlardır. Bu geçici bir durumdur ve organize bir RPD hizmeti olarak görülmemektedir (Kantarcıoğlu, 1987).

Psikolojik danışma teriminin ilk çıkışında günümüze değin birçok tanımı yapılmıştır. Psikolojik danışma, bireylere dört ana alanda yardımcı olmayı amaçlayan profesyonel bir süreç olarak ifade edilmektedir. Bunlar: kendini değerlendirme ve anlama, benliğin kişisel-kişisel özelliklerine uyum sağlama. sosyal gerçeklik, mevcut ve gelecekteki durumlara yönelim ve kişisel potansiyelin gelişimidir. Kumar (2010) psikolojik danışmanlığı bireylerin her türlü öğrenime katılarak kendilerini

eğitmelerini sağlamanın etkili bir yolu olarak görmektedir. Kuzgun (1991) ise psikolojik danışmanlığın, kendini tanımayı, çevredeki olasılıkların farkına varmayı ve doğru kararlarla kendini tanımayı içeren sistematik ve düzenli bir yardım olduğunu vurgulamıştır. Girgin (2014) tarafından oluşturulan bir diğer tanımdaysa psikolojik danışma, karar vermede yaşanan sorunlarda bireylere yardım edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Bireyler hayatlarını ve çevrelerini etkileyen çeşitli kararlar almak zorunda kalabilmektedirler. Bu gibi dönemlerde kişiler psikolojik danışmanlığa ihtiyaç duyabilirler. Psikolojik danışmanlık bu süreçlerde bireylere destek sağlamaktadır.

Kepeçoğlu (1993), danışmanlığı uzmanlar tarafından verilen yardım olarak tanımlarken, bu yardımı kişinin kendini anlaması, sorunlarını çözmesi ve sosyal becerileri ortaya çıkarması biçiminde tanımlamıştır. Erkan (2014) psikolojik danışmanlığı bir süreç olarak ele alarak uzmanların bu süreçte yardımcı olduğunu vurgulamaktadır. Bu yardımlar, modern dünyanın talep ettiği mutlu ve üreten bir birey olmak için gerekli işlevleri kazanmaya çalışır. Yeşilyaprak (2016) ise öğrencilerin gelişimi ve uyumu için psikolojik danışmanlığın önemine vurgu yaparak, bu sürecin profesyonel ve işbirliğine dayalı olarak devam ettirilmesinin zorunluluğunu vurgulamıştır.

Altıntaş (2015), psikolojik danışma ve rehberliği anlatırken şu ifadeleri kullanmıştır:

- Danışmanlık ve rehberlik birbirleriyle ilişkili faaliyetler içeren bir süreç arz etmektedir.
- Danışmanlık, tavsiye veya rehberlik yapmadan kişinin yolunu aydınlatmayı amaçlayan faydalı bir faaliyettir.
- Psikolojik danışma, bilimsel ilke ve yöntemlerle kişiler için kullanılır.
- Psikolojik danışmanlığın amacı, bireyin kendini gerçekleştirmesini sağlamaktır.

2.3.Psikolojik Danışma ve Rehberliğin Amacı

PDR'nin amaçları, şu şekilde sıralanabilir (Yeşilyaprak, 2016):

- Bireyin bireysel ve sosyal yaşam arasındaki uyumunu geliştirmesine yardımcı olmak

- Bireylerin açık veya gizli potansiyellerini fark etmelerine ve daha yüksek bir seviyede gerçekleştirmelerine yardımcı olmak
- Bir kişinin sorunlarını çözmesine yardımcı olmak
- Bireylerin sağlıklı kararlar ve planlar yapmasına yardımcı olmak
- Bir kişinin zamanını verimli kullanmasına yardımcı olmak
- Bireylere uygun kariyer yolları bulmalarına yardımcı olmak
- Kişinin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olmak
- Bireylerin potansiyellerini ellerinden gelen en iyi şekilde kullanmalarını ve toplumun daha iyi insani ihtiyaçlarını karşılamalarını sağlamak.

Kendini gerçekleştirme, psikolojik danışmanlığın en yaygın amacıdır. Maslow'un ihtiyaçlar piramidinin en üstünde bulunur. Kendini gerçekleştirme, kişinin gizli güçlerini, yeteneklerini ve potansiyelini ortaya çıkarması, kullanması ve geliştirmesidir. Ayrıca kendini gerçekleştiren kişi; olumlu düşünen, kendine ve başkalarına saygı duyan, kendini, duygu ve düşüncelerini yeterince ifade eden, değişime açık, önemli ilgi ve becerilere sahip, kendini geliştirendir (Maslow, 1943). Psikolojik danışma, bireylerin ihtiyaçlar hiyerarşisinde hangi seviyede olduklarını belirleyerek, onların kendini gerçekleştirmelerine yardımcı olur.

Bireyin kendini gerçekleştirmesi için ilk olarak potansiyelinin farkına varması gerekir. Ben kimim, özelliklerim neler, becerilerim, ilgi alanlarım, ihtiyaçlarım ve sorunlarım neler gibi sorulara cevap aranmalıdır. İleriki süreçlerde kişi yakın çevresini ve içinde bulunduğu çevreyi bilmesi gerekir. Bireyler etrafındaki, aile sınırları, toplumsal gerçekler, iş imkânları ile ilgili soruları cevapladıktan sonra neyi değiştireceklerini ve bunu nasıl yapacakları konusunu düşünürler. Yaşadığı çevre ve ortama göre becerilerini nasıl kullanabileceğini ve sorunlarını nasıl çözebileceğini değerlendirir. Bu aşamayı geçen kişi nihai hedefe ulaşır. Bu bağlamda psikolojik danışma hizmetleri, kişiye kendini gerçekleştirme yolunda gerekli desteği verebilmesi bakımından önemlidir (Yeşilyaprak, 2016).

2.4.Psikolojik Danışma ve Rehberliğin İlkeleri

Günümüzde bireyin kendi kararlarını verebileceği, kendi hayatını yönetebileceği ve yaptığı seçimlerle kendi varlığını belirleyebileceği kabul edilse de, eğitimin bireyin seçenekleri algılamasına yardımcı olması kabul edilmektedir. Bu

noktada kişinin özgür şekilde kararlar verebilmesi psikolojik danışmanlığın amaçlarından biridir (Kuzgun, 1991). Bu anlayışın okullarda yer edinebilmesi için ezberci eğitimden vazgeçilmeli ve öğrencilere psikolojik danışmanlık hizmeti çerçevesinde kendini tanıma fırsatı verilmelidir (Külahoğlu, 2004).

Saygı, diğer insanların görüşlerine, seçimlerine, kararlarına ve isteklerine değer vermektir. Bu noktada rehber öğretmenler demokratik ve insani bir duruş sergilemelidir (Altıntaş, 2005). Demokratik anlayış görüşü her bireye benzersiz olarak davranılması gerektiğini ve gelişme fırsatları verilmesi gerektiğini belirtir. Eğitim konusunda insani ve demokratik görüşlere sahip kişiler tarafından psikolojik danışmanlık verilebilir (Yeşilyaprak, 2016). Bu noktada istem psikolojik danışma için vazgeçilmezdir (Külahoğlu, 2004). Birey istekli olmaz ise uygulanan PDR hizmetlerinden verim alınması mümkün değildir (Kuzgun, 1991).

Danışmanlık ömür boyu süren bir hizmettir. Kişi ömrü boyunca danışman alma ihtiyacı hissedebilir. Eğitim ve öğretimde psikolojik danışmanlık denildiğinde anaokulundan üniversite eğitimine kadar rehberlik hizmetleri kastedilmektedir. Ancak rehberlik, örgün eğitimin yanı sıra günümüzde yaygın eğitimde ve halk eğitiminde de sunulabilmektedir (Şahin, 2015). Psikolojik danışmanlık, kurumdaki tüm ilgililerle işbirliği içinde verilmelidir. PDR bir ekip işidir ve öğrenci gelişimine hizmet eden herkesin bu çalışmaya katkıda bulunması gerekir. PDR hizmetlerinde sorumlular: okul yöneticileri, uzmanlar, öğretmenler, psikolojik danışmanlar hatta velilerdedir (Yeşilyaprak, 2016).

Psikolojik danışmanlık hizmetlerinde gizliliğe önem verilir. Bir kişinin kişisel verileri, izinsiz başkalarıyla paylaşılamaz. Bu bilgiler hiçbir kuruma veya 10 kişiye iletilmez. Aksi halde PDR hizmetlerinin güvenilirliği tehlikeye girebilir. Kişileri tanımaya ve yardım etmeye yönelik tüm hizmetler gizlilik esasına göre yapılmalıdır (Külahoğlu, 2004).

Öğrencilerin niteliklerine göre uygun düzeyde gelişmelerini sağlamak PDR hizmetlerinin ilkelerinden biridir. Rehberlik hizmetleri bireylerin farklı eğitim gereksinimlerine duyarlıdır (Kuzgun, 1991). Bu noktada rehberlik hizmetleri sadece genel halka, engellilere veya dezavantajlı kişilere verilen bir hizmet olarak görülmemelidir. PDR'nin önleyici ve iyileştirici çalışmaları ile sorunlu davranışları düzeltme gibi hizmetlerden tüm bireyler yararlanabilmektedir (Altıntaş, 2015).

Psikolojik danışman, kişiye isteklerini çatışma olmadan tatmin etmeyi, gerekli duyarlılık ve uyum sağlama becerilerini kazandırmalıdır (Kuzgun, 1991). Psikolojik danışmanlık, kişinin arzuları ile sosyal çevrenin beklentileri arasında dengelenmesine yardımcı olur. Bu amaçla gerçekleştirilen eğitime uyum dersleri, öğrencinin eğitim, mesleki ve yaşam becerileri geliştirebilen bir birey haline gelmesine yardımcı olur (Külahoğlu, 2004). Psikolojik danışmanlık hizmetleri profesyonel bir şekilde sunulmalıdır. Psikolojik danışmanlığın yetki ve sorumluluğu okul, il ve bakanlık düzeyinde düzenlenmelidir. Ayrıca okullarda PDR hizmetleri diğer eğitim birimleri ile dengeli bir şekilde planlanmalı ve programlanmalıdır (Altıntaş, 2015). Bu hizmetler okullarda PDR hizmetlerinde görev yapan psikolojik danışmanlar tarafından verilmektedir (Yeşilyaprak, 2016).

Psikolojik danışmanlık eğitimi, her okulun hedef ve ihtiyaçları ile tutarlı alanlara odaklanmalıdır. İnsanlar eğitim hayatlarının her aşamasında psikolojik danışmanlığa ihtiyaç duyarlar. Bu gereksinimler, anaokulundan yüksek öğrenime kadar tüm eğitim seviyeleri için geçerlidir. Rehberlik çalışmaları okulun yapısı, türü, kalitesi, yetenekleri ve beklentileri göz önünde bulundurularak programlanır (Yeşilyaprak, 2016).

2.5. Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetlerine Dair Öğretmenlerin Tutumu

Okulların psikolojik danışmanlık hizmetlerinin gelişmesinde ve etkinliğinin artmasında okuldaki tüm paydaşları iş birliği ve ortak anlayışı başarıya yürümekte önemli bir faktördür. Dolayısıyla psikolojik danışmanlık hizmetlerinin gelişmesindeki önemli unsurlardan birisi bu paydaşların RPD hizmetlerine yönelik tutumudur. İlgili literatür incelendiğinde söz konusu tutumlara sahip kişiler şu şekilde sıralanmıştır (Özgüven, 1999):

- Psikolojik danışmanlık ile öğretmenliği farklı alanlar olarak görenler,
- Psikolojik danışmanlık ile öğretmenlik faaliyetlerini bir bütün olarak ilişkilendirenler,
- Psikolojik danışmanlıktan çok öğretmenlik anlayışını benimseyenler,
- Öğretmenlikten çok psikolojik danışmanlık anlayışını benimseyenler,

- Psikolojik danışman anlayışını yararlı bulan ve bu konuda kendilerinin “yetersiz” görenler,
- Rehberlik hizmetlerinin okuldaki öğretmenlerin şu anki durumunu kötüleştireceğine inananlar,
- Psikolojik danışmanlık faaliyetlerinin öğretime engel olacağını düşünenler,
- Psikolojik danışmanlığın ilköğretimde uygun olduğunu, ortaöğretimde mümkün olmadığını iddia edenler,
- Psikolojik danışmanlığın lise düzeyinde uygun olduğunu ve ilkokulda mümkün bulunmadığı görüşünde olanlar

Düşünce farklılığı olsa da çoğu öğretmen, psikolojik danışma ve öğretim etkinliklerinin geniş anlamda bütüncül ve birbirini destekleyici hizmetler olduğunu kabul etmektedir (Özgüven, 1999). Bununla birlikte yeterince gelişmemiş eğitim sistemlerinde, öğretmenlerin bir bölümü PDR hizmetlerine itina göstermemekte ve bunu ‘yük’ statüsünde nitelendirmektedirler. Dolayısıyla bu yaklaşım; öğretmenlerin PDR hizmetlerine yönelik iş birliği ile ortak paylaşımlar oluşturarak, probleme yönelik çözüm üretebilme potansiyelleri üzerinde negatif etkiler oluşturabilmekte, etkinliklerin verimliliğini azaltabilmekte ve çalışanların motivasyonlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Öğretmenlerin psikolojik danışmanlık hizmetlerine 18 yönelik negatif yaklaşımlarının nedeni; başarı faktörlerini öğrencinin gelişiminden üstün tutma anlayışından köken alabileceği gibi, öğretmenin şahsi sebeplerinden veya PDR alanındaki yetersizliklerinden de kaynaklanabilmektedir. Bununla birlikte PDR hizmetlerinin önemini kavrayan ve psikolojik danışmanlık hizmetlerine itina gösteren öğretmenlerin, problemlere etkili çözümler ortaya koyduğu ve verimli çalışmalar gerçekleştirdikleri bilinmektedir (Baltacı ve Karataş, 2013). Öte yandan bazı öğretmenler rehberlik hizmetlerinin, yüklerini artıracığına inanmakta ve yetkililerin hizmetin yükünü kabul edip kendilerini maddi ve manevi olarak rahatlatacağından şüphe duymaktadırlar (Özgüven, 1999). PDR servisleri özellikle başta okul idarecileri olmak üzere sınıf rehber öğretmenleri ve diğer paydaşlarla birlikte bir ekip olarak yürütüldüğünde daha iyi sonuçlar alınabilmektedir (Bayraktar ve Ekşioğlu, 2021).

Rehberlik servislerinde meydana gelen problemlerin kaynaklarına ilişkin olarak; yapılan işin yeteri kadar önemsenmemesi, karşılaştırılan düşüncelerin yerine

getirilmemesi ve kişiler arası iletişimsizlikler bunların başında gelmektedir. Buna ek olarak psikolojik danışmanlardan diğer öğretmenlerin yerine boş derslerin doldurulmasının beklenmesi ve psikolojik danışmanların çalışma koşullarının uygunsuzluğu rehberlik faaliyetlerinin verimliliğini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Bacıoğlu, Kocabıyık ve Malkoç, 2017). Ayrıca öğretmenlerin rehberlik konusundaki verimsizlikleri de PDR hizmetlerinin yürütülmesinde olumsuz etkiler doğurabilmektedir (Bayraktar ve Ekşioğlu, 2021). Bu sebeple öğretmenlerin psikolojik danışmanlıkla ilgili sorumlulukları gerçekleştirebilmeleri için psikolojik danışmanlığa yönelik olumlu tutumlarının olması ve bilhassa rehberlik çalışmalarında psikolojik danışmanlarla iletişim halinde olmaları gerekmektedir (Demir, 2016).

Okullarda ki PDR servislerinin daha etkili olabilmesi için kurumdaki herkesin yer aldığı ortak çalışmalar yapılmasının gerekli olduğu aşikârdır. Bilhassa bu konuda kadın yönetici ve öğretmenlerin, PDR hizmetlerinin yürütülmesinde okullarda ki çalışanlarla birlikte önemli katkılarda buldukları belirlenmiştir (Akbaba ve Batıkan, 2017). Ayrıyeten kadın öğretmenlerin PDR servislerine özgü yaklaşımlarının erkek öğretmenlere oranla daha olumlu olduğu sonucuna varılmıştır (Camadan vd., 2018). Kadın öğretmen ve idarecilerin RPD alanında ki güncel 19 faaliyetleri takip etmelerinin yanında PDR hizmetleri çerçevesinde öğrencilerin motivasyonlarını yükseltici çalışmalar yürüttükleri belirtilmektedir (Akbaba ve Batıkan, 2017). Ayrıca rehberlik servislerinin düzenlediği aktivitelerin gerçekleştirilmesinde sınıf rehber öğretmenlerinin destek oldukları takdirde öğrencilerin sosyalleşmeleri açısından önemli katkılarının olduğu görülmektedir. Okul yöneticileri de PDR hizmetlerindeki çalışmalarla ilgili olarak okulda ki diğer personelle iyi ilişkiler kurduklarını ifade etmişlerdir (Akbaba ve Batıkan,2017).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmında yönteme dair açıklamalar yer almaktadır. Araştırmada kullanılan, evren ile örneklem, verilerin nasıl toplandığına yönelik çalışmalar ve elde edilen sonuçlar değerlendirilerek sunulmuştur.

3.1.Araştırma Modeli

Bu araştırmada betimsel tarama modelindedir.

3.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Ankara ili Şereflikoçhisar ilçesinde görev yapan idareci ve öğretmenler oluşturmaktadır. Örnekleme yine bu ilçede görev yapan 32 idareci ve 188 öğretmen oluşturmaktadır. Ulaşılan bireylerin tümünün verdiği cevaplar değerlendirilmeye alınmıştır.

3.3.Veriler Toplama Teknikleri

Araştırmada anketlerden toplanan sonuçlar değerlendirilmiştir. Verileri elde edilmesi için kaynak taraması yapıp araştırmanın amacı doğrultusunda anket hazırlanmış, gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra uygulamaya geçilmiştir.

3.4.Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan kişilerden elde edilen veriler Excel programı aracılığıyla elektronik ortama aktarılmıştır. Veriler SPSS ortamında değerlendirilmiş olup verilerin yzdelik analizleri ve pivot tablo ile Crosstabs gsterimleri yapılmıştır.

Sonuçların daha kolay analiz edilebilmesi için tablolardan yararlanılmış ve araştırmanın tartışma bölümünde bu tablolar yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde okulda çalışan öğretmenler ve okul idarecilerinin RPD hizmetlerine yönelik beklentilerine yönelik hazırlanan anket çalışmasından elde edilen sonuçlar tablolaştırılmıştır. Tablolaştırılan verilerin verimli analiz edilebilmesi için tabloların alt kısmında bulgular açıklanmıştır. Bu çalışma ilkokullarda görev yapan 32 yönetici ve 188 öğretmene ulaşılmıştır.

4.1. Okul Türü Değişkenine Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri

4.1.1. Okul Türü İle Hizmet Alanı Tablo Analizi

		Hizmet Alanı			Total
		Kişisel - Sosyal rehberlik	Eğitsel rehberlik	Mesleki rehberlik	
Okul Türü	Okul öncesi	7 87,5%	1 12,5%	0 0,0%	8 100,0%
	İlkokul	50 67,6%	22 29,7%	2 2,7%	74 100,0%
	Ortaokul	57 74,0%	19 24,7%	1 1,3%	77 100,0%
	Lise	43 70,5%	13 21,3%	5 8,2%	61 100,0%
Total		157 71,4%	55 25,0%	8 3,6%	220 100,0%

Okul türü hizmet alanı tablosuna bakıldığında araştırmaya katılanlar tarafından en çok ihtiyaç duyulan psikolojik danışma ve rehberlik alanı %71,4 ile Kişisel Sosyal Rehberlik alanı olarak belirlenmiştir. Yine tabloda okul türlerine göre hizmet alanı karşılaştırıldığında Kişisel Sosyal Rehberlik alanının eğitsel rehberlik ve mesleki rehberlik alanına göre büyük bir farkla ihtiyaç duyulan alan olduğu görülmektedir.

Kişisel sosyal rehberlik hizmet alanında okul türleri karşılaştırıldığında ise %87,5lik oranla okul öncesi, eğitsel rehberlik alanında %29,7lik oranla ilkokul, mesleki rehberlik alanında ise %8,2lik oranla lise kademesi olduğu görülmektedir.

4.1.2. Okul Türü İle Hedef Kitle Tablo Analizi

		Hedef Kitle				Total
		Öğrenci	Öğretmen	Veli	Okul yöneticileri	
Okul Türü	Okul öncesi	6 75,0%	0 0,0%	2 25,0%	0 0,0%	8 100,0%
	İlkokul	44 59,5%	1 1,4%	28 37,8%	1 1,4%	74 100,0%
	Ortaokul	62 80,5%	0 0,0%	15 19,5%	0 0,0%	77 100,0%
	Lise	42 68,9%	2 3,3%	15 24,6%	2 3,3%	61 100,0%
Total		154 70,0%	3 1,4%	60 27,3%	3 1,4%	220 100,0%

Okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin en çok hangi hedef kitleye yönelik beklentilerinin okul türüne göre karşılaştırmalarını içeren tablo incelendiğinde ise %71lik oranla en çok Öğrenciye Yönelik Çalışmalar yapılmasının beklendiği görülmektedir. Yine okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise kademeleri ayrı ayrı değerlendirildiğinde öğrenci hedef kitlesinin diğer hedef kitlelerinden daha fazla oranla tercih edildiği ortaya çıkmıştır. Öğrencinin ardından ise %27,3lük oranla veliye yönelik çalışma yapılmasının beklenildiği görülmüştür.

Okul türleri kendi aralarında karşılaştırıldığında ise öğrenci hedef kitlesine yönelik çalışmalar %80,5lik oranla ortaokul, veli çalışmalarının ise %37,8lik oranla ilkokul kademesinde olduğu görülmektedir.

4.1.3.Okul Türü İle Veli Çalışması Tablo Analizi

		Veli Çalışması				Total
		Aile içi iletişim	Anne-baba tutumları	Öğrenci başarısına ailenin etkisi	Okul-aile işbirliğinin geliştirilmesi	
Okul Türü	Okul öncesi	1 12,5%	3 37,5%	2 25,0%	2 25,0%	8 100,0%
	İlkokul	11 14,9%	29 39,2%	21 28,4%	13 17,6%	74 100,0%
	Ortaokul	19 24,7%	23 29,9%	25 32,5%	10 13,0%	77 100,0%
	Lise	17 27,9%	15 24,6%	20 32,8%	9 14,8%	61 100,0%
Total		48 21,8%	70 31,8%	68 30,9%	34 15,5%	220 100,0%

Velilere yönelik en çok hangi alanda psikolojik danışma ve rehberlik hizmet çalışmalarının yapılmasının beklenildiğine dair cevapların bulunduğu tablo incelendiğinde %31,8lik oranla Anne Baba Tutumlarına yönelik çalışmalar yapılmasının beklenildiği görülmektedir. Bunu %30,9 ile öğrenci başarısına ailenin etkisi, %21,8 ile aile içi iletişim ve %15,5 ile okul aile işbirliğinin geliştirilmesi konuları izlemektedir. Okul türü-veli çalışmalarının çapraz sonuçları incelendiğinde ise aile içi iletişim konusuna en çok(%27,9) lisede, anne baba tutumları çalışmalarına en çok(%37,5) okul öncesinde, öğrenci başarısına ailenin etkisi konulu çalışmaya en çok(%32,8) lisede, okul aile birliğinin geliştirilmesi konulu çalışmanın en çok(%25) okul öncesi kademesinde olduğu görülmektedir.

4.1.4.Okul Türü İle Grup Rehberliği Tablo Analizi

	Grup Rehberliği							Total	
	Akran zorbalığı	Akademi k başarı	Meslek tanıtımı	Bağımlılıkla mücadele	Motivasyon	Gelecek planlama	İhmal ve istismardan koruma		
Okul türü	Okul öncesi	5 62,5%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	1 12,5%	2 25,0%	8 100,0%
	İlkokul	39 52,7%	6 8,1%	0 0,0%	1 1,4%	19 25,7%	5 6,8%	4 5,4%	74 100,0%
	Ortaokul	33 42,9%	15 19,5%	2 2,6%	0 0,0%	8 10,4%	16 20,8%	3 3,9%	77 100,0%
	Lise	11 18,0%	8 13,1%	4 6,6%	6 9,8%	13 21,3%	16 26,2%	3 4,9%	61 100,0%
Total	88 40,0%	29 13,2%	6 2,7%	7 3,2%	40 18,2%	38 17,3%	12 5,5%	220 100,0%	

Okul türü grup rehberliği tablosuna bakıldığında araştırmaya katılanlar tarafından en çok ihtiyaç duyulan psikolojik danışma ve rehberlik hizmet alanı grup rehberliği çalışmasının %40lık oranla akran zorbalığı olduğu görülmektedir. Ardından bunu %18,2lik oranla motivasyon konusu, %17,3lük oranla gelecek planlama, %13,2lik oranla akademik başarı, %5,5lik oranla ihmal ve istismardan korunma, %3,2lik oranla bağımlılıkla mücadele, son olarak da %2,7lik oranla meslek tanıtımı konusu takip etmektedir.

Okul türü-grup rehberliği çalışmaları birlikte incelendiğinde ise okul öncesi(%62,5), ilkokul (%52,7), ortaokul(42,9) kademelerinde akran zorbalığı konusu ve lise kademesinde ise (%26,2) gelecek planlama konusunun ön planda beklenildiği görülmektedir.

4.1.5.Okul Türü İle Bireysel Görüşme Tablo Analizi

	Bireysel Görüşme					Total	
	Akademik başarı	Arkadaşlık ilişkileri	Disiplin	Kendini keşfetme	Okula ve çevreye uyum		
Okul Türü	Okul öncesi	1 12,5%	0 0,0%	4 50,0%	1 12,5%	2 25,0%	8 100,0%
	İlkokul	4 5,4%	23 31,1%	11 14,9%	18 24,3%	18 24,3%	74 100,0%
	Ortaokul	16 20,8%	10 13,0%	20 26,0%	18 23,4%	13 16,9%	77 100,0%
	Lise	13 21,3%	6 9,8%	11 18,0%	24 39,3%	7 11,5%	61 100,0%
Total		34 15,5%	39 17,7%	46 20,9%	61 27,7%	40 18,2%	220 100,0%

Okullarda en çok hangi problem alanına yönelik bireysel görüşme yapılması istenildiğine dair sonuçlara ilişkin tablo incelendiğinde %20,9 ile disiplin, %27,7 ile kendini keşfetme, %18,2 ile okula ve çevreye uyum, %17,7 ile arkadaşlık ilişkileri, %15,5 ile akademik başarı alanında bireysel görüşme beklentisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bireysel görüşme alanının okul türüne göre dağılımına bakıldığında ise okul öncesi kademesi en çok(%50) disiplin, ilkokulda en çok(%31,1) arkadaşlık ilişkileri, ortaokul kademesinde en çok(%26) disiplin, lise kademesinde ise en çok(%39,3) kendini keşfetme alanlarında bireysel görüşme beklentisi olduğu görülmüştür.

4.2. Görev Değişkenine Göre Ortaya Çıkan Çıkan Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri

4.2.1.Görev İle Hizmet Alanı Tablo Analizi

	Hizmet Alanı			Total
	Kişisel - Sosyal rehberlik	Eğitsel rehberlik	Mesleki rehberlik	
Görev Okul yöneticisi	25 78,1%	6 18,8%	1 3,1%	32 100,0%
Sınıf Öğretmeni	47 71,2%	18 27,3%	1 1,5%	66 100,0%
Branş Öğretmeni	85 69,7%	31 25,4%	6 4,9%	122 100,0%
Total	157 71,4%	55 25,0%	8 3,6%	220 100,0%

Ankete katılanların en çok ihtiyaç duyulan psikolojik danışma ve rehberlik hizmet alanına yönelik verdikleri cevaplar ile okullarındaki görevlerin karşılaştırdıkları tabloya bakıldığında okul yöneticisi, sınıf öğretmeni ve branş öğretmeni olmak üzere tüm alanlardan en çok ihtiyaç duyulan hizmet alanı kişisel sosyal rehberlik alanı olarak ortaya çıkmıştır. Üç görev türünde de hizmet alanı paralellik göstermiş olup görev alanına göre herhangi bir değişiklik göstermemiştir. Yine her üç görev türünde de en az ihtiyaç duyulan hizmet alanının mesleki rehberlik olduğu görülmüştür.

4.2.2.Görev İle Hedef Kitle Tablo Analizi

	Hedef Kitle				Total
	Öğrenci	Öğretmen	Veli	Okul yöneticileri	
Görev Okul yöneticisi	20	2	10	0	32
	62,5%	6,3%	31,3%	0,0%	100,0%
Sınıf Öğretmeni	44	0	22	0	66
	66,7%	0,0%	33,3%	0,0%	100,0%
Branş Öğretmeni	90	1	28	3	122
	73,8%	0,8%	23,0%	2,5%	100,0%
Total	154	3	60	3	220
	70,0%	1,4%	27,3%	1,4%	100,0%

Ankete katılanların görev alanları ile okul rehberlik hizmetlerinin en çok hangi hedef kitleye yönelik yürütülmesini beklediklerine dair sonuçlar karşılaştırıldığında yine üç görev alanında da (okul yöneticisi, sınıf öğretmeni, branş öğretmeni) en çok öğrenciye yönelik, daha sonra ise yine üç alanda da veliye yönelik rehberlik hizmeti sunulması gerektiği görülmüştür.

4.2.3.Görev İle Veli Çalışması Tablo Analizi

	Veli Çalışması				Total
	Aile içi iletişim	Anne-baba tutumları	Öğrenci başarısına ailenin etkisi	Okul-aile işbirliğinin geliştirilmesi	
Görev Okul yöneticisi	6	14	7	5	32
	18,8%	43,8%	21,9%	15,6%	100,0%
Sınıf Öğretmeni	7	24	22	13	66
	10,6%	36,4%	33,3%	19,7%	100,0%
Branş Öğretmeni	35	32	39	16	122
	28,7%	26,2%	32,0%	13,1%	100,0%
Total	48	70	68	34	220
	21,8%	31,8%	30,9%	15,5%	100,0%

Görev alanı ve hangi tür veli çalışması beklentisine ilişkin tablo incelendiğinde ise okul yöneticisi ve sınıf öğretmenlerinin anne baba tutumlarına yönelik branş öğretmenlerinin ise öğrenci başarısında ailenin etkisi konulu rehberlik çalışmalarını en çok yapılmasını bekledikleri görülmektedir.

4.2.4.Görev İle Grup Rehberliği Tablo Analizi

	Grup Rehberliği							Total
	Akran zorbalığı	Akademik başarı	Meslek tanıtımı	Bağımlılıkla mücadele	Motivasyon	Gelecek planlama	İhmal ve istismardan koruma	
G Okul yöneticisi	14 43,8%	4 12,5%	0 0,0%	2 6,3%	11 34,4%	1 3,1%	0 0,0%	32 100,0%
Sınıf Öğretmeni	36 54,5%	5 7,6%	0 0,0%	1 1,5%	12 18,2%	6 9,1%	6 9,1%	66 100,0%
Branş Öğretmeni	38 31,1%	20 16,4%	6 4,9%	4 3,3%	17 13,9%	31 25,4%	6 4,9%	122 100,0%
Total	88 40,0%	29 13,2%	6 2,7%	7 3,2%	40 18,2%	38 17,3%	12 5,5%	220 100,0%

Görev alanlarına göre yapılması istenen grup rehberliği tablosu incelendiğinde üç görev alanında da akran zorbalığı çalışmalarını diğer çalışmalara göre büyük bir farkla tercih edildiği görülmektedir.

4.2.5.Görev İle Bireysel Görüşme Tablo Analizi

	Bireysel Görüşme					Total
	Akademik başarı	Arkadaşlık ilişkileri	Disiplin	Kendini keşfetme	Okula ve çevreye uyum	
G Okul yöneticisi	7 21,9%	4 12,5%	5 15,6%	9 28,1%	7 21,9%	32 100,0%
Sınıf Öğretmeni	3 4,5%	21 31,8%	14 21,2%	13 19,7%	15 22,7%	66 100,0%
Branş Öğretmeni	24 19,7%	14 11,5%	27 22,1%	39 32,0%	18 14,8%	122 100,0%
Total	34 15,5%	39 17,7%	46 20,9%	61 27,7%	40 18,2%	220 100,0%

Yukarıdaki tablo incelendiğinde okul yöneticisi ve branş öğretmenlerinin kendini keşfetmeye yönelik bireysel görüşme çalışmalarına, sınıf öğretmenlerinin ise

%31.8 ile en çok arkadaşlık ilişkilerine yönelik bireysel görüşme yapılmasını bekledikleri görülmüştür.

4.3. Kıdem Değişkenine Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri

4.3.1.Kıdem İle Hizmet Alanı Tablo Analizi

	Hizmet alanı			Total
	Kişisel - Sosyal rehberlik	Eğitsel rehberlik	Mesleki rehberlik	
Kıdem 0-10 Yıl	64 73,6%	21 24,1%	2 2,3%	87 100,0%
11-20 Yıl	56 69,1%	22 27,2%	3 3,7%	81 100,0%
20-25 Yıl	11 64,7%	4 23,5%	2 11,8%	17 100,0%
25 Yıl ve Üzeri	26 74,3%	8 22,9%	1 2,9%	35 100,0%
Total	157 71,4%	55 25,0%	8 3,6%	220 100,0%

İhtiyaç duyulan hizmet alanının kıdemlere göre dağılımına bakıldığında tüm kıdem yıllarında en çok ihtiyaç duyulan hizmet alanının kişisel sosyal rehberlik olduğu, en az ihtiyaç duyulan hizmet alanının ise mesleki rehberlik olduğu görülmektedir. Kıdeme göre ihtiyaç duyulan rehberli alanının farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır.

4.3.2.Kıdem İle Hedef Kitle Tablo Analizi

	Hedef Kitle				Total
	Öğrenci	Öğretmen	Veli	Okul yöneticileri	
Kıdem 0-10 Yıl	65	1	20	1	87
	74,7%	1,1%	23,0%	1,1%	100,0%
11-20 Yıl	56	0	23	2	81
	69,1%	0,0%	28,4%	2,5%	100,0%
20-25 Yıl	14	0	3	0	17
	82,4%	0,0%	17,6%	0,0%	100,0%
25 Yıl ve Üzeri	19	2	14	0	35
	54,3%	5,7%	40,0%	0,0%	100,0%
Total	154	3	60	3	220
	70,0%	1,4%	27,3%	1,4%	100,0%

Kıdem-rehberlik hizmetleri hedef kitle tablosu incelendiğinde en çok tercih edilen hedef kitlenin öğrenci olduğu ve hedef kitlelerin kıdem yılına göre herhangi bir farklılık göstermediği saptanmıştır.

4.3.3.Kıdem İle Veli Çalışması Tablo Analizi

	Veli çalışması				Total
	Aile içi iletişim	Anne-baba tutumları	Öğrenci başarısına ailenin etkisi	Okul-aile işbirliğinin geliştirilmesi	
Kıdem 0-10 Yıl	24	21	29	13	87
	27,6%	24,1%	33,3%	14,9%	100,0%
11-20 Yıl	15	24	29	13	81
	18,5%	29,6%	35,8%	16,0%	100,0%
20-25 Yıl	5	7	3	2	17
	29,4%	41,2%	17,6%	11,8%	100,0%
25 Yıl ve Üzeri	4	18	7	6	35
	11,4%	51,4%	20,0%	17,1%	100,0%
Total	48	70	68	34	220
	21,8%	31,8%	30,9%	15,5%	100,0%

Kıdem-veli çalışması tablosu incelendiğinde, araştırmaya katılanlardan 0-20 yıl arası kıdeme sahip olanların velilerle en çok öğrenci başarısına ailenin etkisi konusunda, kıdemi 20 yıl ve üzeri olanların ise velilerle en çok anne baba tutumları konularında çalışma yapılmasını bekledikleri görülmüştür.

4.3.4.Kıdem İle Grup Rehberliği Tablo Analizi

	Grup Rehberliği							Total
	Akran zorbalığı	Akademik başarı	Meslek tanıtımı	Bağımlılıkla mücadele	Motivasyon	Gelecek planlama	İhmal ve istismardan koruma	
Kıdem 0-10 Yıl	35 40,2%	11 12,6%	1 1,1%	3 3,4%	12 13,8%	20 23,0%	5 5,7%	87 100,0%
11-20 Yıl	34 42,0%	15 18,5%	3 3,7%	3 3,7%	11 13,6%	8 9,9%	7 8,6%	81 100,0%
20-25 Yıl	9 52,9%	0 0,0%	2 11,8%	0 0,0%	3 17,6%	3 17,6%	0 0,0%	17 100,0%
25 Yıl ve Üzeri	10 28,6%	3 8,6%	0 0,0%	1 2,9%	14 40,0%	7 20,0%	0 0,0%	35 100,0%
Total	88 40,0%	29 13,2%	6 2,7%	7 3,2%	40 18,2%	38 17,3%	12 5,5%	220 100,0%

Kıdem-grup rehberliği tablosu incelendiğinde araştırmaya katılanlardan 0-25 yıl arasında yer alanların akran zorbalığı, 25 yıl ve üzeri yıla sahip katılımcıların ise %40 ile en çok motivasyon alanında çalışma yapılmasını bekledikleri görülmüştür. 25 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan katılımcılar meslek tanıtımı ve ihmal istismardan korunma konularını, 20-25 yıl arası kıdeme sahip olanlar akademik başarı, bağımlılıkla mücadele ve ihmal istismardan korunma konularını hiç seçmedikleri görülmüştür.

4.3.5.Kıdem İle Bireysel Görüşme Tablo Analizi

	Bireysel Görüşme					Total
	Akademik başarı	Arkadaşlık ilişkileri	Disiplin	Kendini keşfetme	Okula ve çevreye uyum	
Kıdem 0-10 Yıl	12 13,8%	14 16,1%	17 19,5%	29 33,3%	15 17,2%	87 100,0%
11-20 Yıl	14 17,3%	13 16,0%	20 24,7%	20 24,7%	14 17,3%	81 100,0%
20-25 Yıl	3 17,6%	5 29,4%	5 29,4%	3 17,6%	1 5,9%	17 100,0%
25 Yıl ve Üzeri	5 14,3%	7 20,0%	4 11,4%	9 25,7%	10 28,6%	35 100,0%
Total	34 15,5%	39 17,7%	46 20,9%	61 27,7%	40 18,2%	220 100,0%

Kıdem ve bireysel görüşme alanları tablosunda 0-10 yıl kıdeme sahip olanlar en çok(%33,3) kendini keşfetme, 11-20 yıl kıdeme sahip olanlar en çok(%24,7) disiplin ve kendini keşfetme, 20-25 yıl kıdeme sahip olanlar en çok(%29,4) arkadaşlık ilişkileri ve disiplin, 25 yıl ve üzeri kıdeme sahip olanlar ise en çok(%28,6) okula ve çevreye uyum konularının belirlendiği görülmüştür.

BÖLÜM V

SONUÇ VE TARTIŞMA

5.1. Hizmet alanına Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri

5.1.1. Okul Türü Değişkenine Göre Beklentileri

Araştırmaya katılanlar tarafından en çok ihtiyaç duyulan psikolojik danışma ve rehberlik alanı %71,4 ile kişisel sosyal rehberlik olarak belirlenmiştir. Bu, araştırmaya katılanların; öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişimlerine büyük önem verdiklerini göstermektedir. Kişisel sosyal rehberlik, bireylerin kendilerini daha iyi tanımalarına, sosyal ilişkilerini geliştirmelerine ve kişisel hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olabilir. Okul türlerine göre karşılaştırıldığında, okul öncesi eğitimde %87,5 oranında, ilkokulda %67,6 oranında ortaokulda %74,0 ve lisede %70,5 oranında ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Yani psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri çalışmalarına dair beklentiler incelendiğinde okul öncesi kademesinde görev yapan katılımcıların kişisel sosyal rehberliğe dair yüksek oylamaları dikkat çekmiştir. Eğitsel rehberlik alanında ilkokulda %29,7 oranında, mesleki rehberlik alanında ise lisede %8,2 oranında ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. Bu, eğitsel

rehberlik alanındaki çalışmalara yönelik beklentilerin ilkokul düzeyinde daha fazla olduğunu, mesleki rehberlik alanındaki çalışmalara yönelik beklentilerin ise lise düzeyinde daha fazla ihtiyaç gösterdiğini ifade etmektedir.

5.1.2. Görev Değişkenine Göre Beklentileri

Ankete katılanların en çok ihtiyaç duyulan psikolojik danışma ve rehberlik hizmet alanına yönelik verdikleri cevaplar ile okullarındaki görevlerin karşılaştırıldıkları tabloya bakıldığında, okul yöneticisi, sınıf öğretmeni ve branş öğretmeni olmak üzere tüm alanlardan en çok ihtiyaç duyulan hizmet alanı kişisel sosyal rehberlik olarak ortaya çıkmıştır. Üç görev türünde de hizmet alanı paralellik göstermiş olup, görev alanına göre herhangi bir değişiklik göstermemiştir. Yine her üç görev türünde de en az ihtiyaç duyulan hizmet alanının mesleki rehberlik olduğu görülmüştür.

5.1.3. Kıdem Değişkenine Göre Beklentileri

İhtiyaç duyulan hizmet alanının kıdemlere göre dağılımına bakıldığında, tüm kıdem yıllarında en çok ihtiyaç duyulan hizmet alanının kişisel sosyal rehberlik olduğu, en az ihtiyaç duyulan hizmet alanının ise mesleki rehberlik olduğu görülmektedir. Kıdeme göre ihtiyaç duyulan rehberlik alanının farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır.

Sonuç olarak tüm bu analizler göz önüne alındığında var olan değişkenlerde en çok ihtiyaç duyulan hizmet alanı kişisel sosyal rehberlik olarak belirlenmiştir. Ulaşılan bu sonuç katılımcıların kişisel ve sosyal gelişime büyük önem verdiklerini ve bu alanda destek aradıklarını göstermektedir. Mesleki rehberlik, en az ihtiyaç duyulan hizmet alanı olarak belirlenmiştir. Bu, bireylerin mesleki rehberlik hizmetlerine daha az ihtiyaç duyduklarını veya bu hizmetlerin yeterince sağlandığını düşündüklerini gösterebilir.

5.2. Hedef Kitleye Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri

5.2.1. Okul Türü Değişkenine Göre Beklentileri

Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin en çok hangi hedef kitleye yönelik beklentilerinin okul türüne göre karşılaştırmalarını içeren sonuçlar göz önüne alındığında %71 oranında en çok öğrenciye yönelik çalışmalar yapılmasının beklendiği görülmektedir. Öğrencinin ardından %27,3 oranında veliye yönelik çalışma yapılmasının beklendiği belirtilmiştir. Ortaokulda %80,5 oranında öğrenci hedef kitlesine yönelik çalışmalar yapılması beklenirken, ilkokulda %37,8 oranında veli çalışmalarının ön planda olduğu görülmektedir.

5.2.2. Görev Değişkenine Göre Beklentileri

Ankete katılanların görev alanları ile okul rehberlik hizmetlerinin en çok hangi hedef kitleye yönelik yürütülmesini beklediklerine dair sonuçlar karşılaştırıldığında, yine üç görev alanında da (okul yöneticisi, sınıf öğretmeni, branş öğretmeni) en çok öğrenciye yönelik, daha sonra ise veliye yönelik rehberlik hizmeti sunulması gerektiği görülmüştür.

5.2.3. Kıdem Değişkenine Göre Beklentileri

Kıdem-rehberlik hizmetleri hedef kitle tablosu incelendiğinde, en çok tercih edilen hedef kitlenin öğrenci olduğu ve hedef kitlelerin kıdem yılına göre herhangi bir farklılık göstermediği saptanmıştır.

5.3. Veli Çalışmalarına Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri

Velilere yönelik en çok hangi alanda psikolojik danışma ve rehberlik hizmet çalışmalarının yapılmasının beklendiğine dair cevaplar incelendiğinde, %31,8 oranında anne baba tutumlarına yönelik çalışmalar yapılmasının beklendiği görülmektedir. Bunu %30,9 ile öğrenci başarısına ailenin etkisi, %21,8 ile aile içi iletişim ve %15,5 ile okul aile işbirliğinin geliştirilmesi konuları izlemektedir.

5.3.1. Okul Türü Değişkenine Göre Beklentileri

Okul türleri arasında aile içi iletişim konusuna en çok lisede (%27,9), anne baba tutumları çalışmalarına en çok okul öncesinde (%37,5), öğrenci başarısına ailenin etkisi konulu çalışmaya en çok lisede (%32,8), okul aile birliğinin geliştirilmesi konulu çalışmanın en çok okul öncesi kademesinde (%25) olduğu görülmektedir.

5.3.2. Görev Değişkenine Göre Beklentileri

Görev alanı ve hangi tür veli çalışması beklentisine ilişkin tablo incelendiğinde, okul yöneticisi ve sınıf öğretmenlerinin anne baba tutumlarına yönelik, branş öğretmenlerinin ise öğrenci başarısında ailenin etkisi konulu rehberlik çalışmalarını en çok yapılmasını bekledikleri görülmektedir.

5.3.3. Kıdem Değişkenine Göre Beklentileri

Kıdem-veli çalışması tablosu incelendiğinde, araştırmaya katılanlardan 0-20 yıl arası kıdeme sahip olanların velilerle en çok öğrenci başarısına ailenin etkisi konusunda, kıdemi 20 yıl ve üzeri olanların ise velilerle en çok anne baba tutumları konularında çalışma yapılmasını bekledikleri görülmüştür.

5.4. Grup Rehberliği Çalışmalarına Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri

Araştırmaya katılanlar tarafından en çok ihtiyaç duyulan psikolojik danışma ve rehberlik hizmet alanı grup rehberliği çalışmasının %40 oranla akran zorbalığı olduğu görülmektedir. Ardından %18,2 oranla motivasyon, %17,3 oranla gelecek planlama, %13,2 oranla akademik başarı, %5,5 oranla ihmal ve istismardan korunma, %3,2 oranla bağımlılıkla mücadele ve %2,7 oranla meslek tanıtımı konuları gelmektedir.

5.4.1. Okul Türü Değişkenine Göre Beklentileri

Okul türü-grup rehberliği çalışmaları birlikte incelendiğinde, okul öncesi (%62,5), ilkokul (%52,7) ve ortaokul (%42,9) kademelerinde akran zorbalığı konusu

ön planda beklenirken, lise kademesinde (%26,2) gelecek planlama konusunun ön planda olduğu görülmektedir.

5.4.2. Görev Değişkenine Göre Beklentileri

Görev alanlarına göre yapılması istenen grup rehberliği tablosu incelendiğinde, üç görev alanında da akran zorbalığı çalışmalarının diğer çalışmalara göre büyük bir farkla tercih edildiği görülmektedir.

5.4.3. Kıdem Değişkenine Göre Beklentileri

Kıdem-grup rehberliği tablosu incelendiğinde, araştırmaya katılanlardan 0-25 yıl arasında yer alanların akran zorbalığı, 25 yıl ve üzeri yıla sahip katılımcıların ise %40 ile en çok motivasyon alanında çalışma yapılmasını bekledikleri görülmüştür. 25 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan katılımcılar meslek tanıtımı ve ihmal istismardan korunma konularını, 20-25 yıl arası kıdeme sahip olanlar akademik başarı, bağımlılıkla mücadele ve ihmal istismardan korunma konularını hiç seçmedikleri görülmüştür.

5.5. Bireysel Görüşme Konularına Göre Ortaya Çıkan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Beklentileri

Okullarda en çok hangi problem alanına yönelik bireysel görüşme yapılması istenildiğine dair sonuçlara ilişkin tablo incelendiğinde, %20,9 ile disiplin, %27,7 ile kendini keşfetme, %18,2 ile okula ve çevreye uyum, %17,7 ile arkadaşlık ilişkileri ve %15,5 ile akademik başarı alanında bireysel görüşme beklentisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.5.1. Okul Türü Değişkenine Göre Beklentileri

Bireysel görüşme alanının okul türüne göre dağılımına bakıldığında, okul öncesi kademesinde en çok (%50) disiplin, ilkokulda en çok (%31,1) arkadaşlık ilişkileri, ortaokul kademesinde en çok (%26) disiplin ve lise kademesinde en çok (%39,3) kendini keşfetme alanlarında bireysel görüşme beklentisi olduğu görülmüştür.

5.5.2. Görev Değişkenine Göre Beklentileri

Okul yöneticisi ve branş öğretmenlerinin kendini keşfetmeye yönelik bireysel görüşme çalışmalarına, sınıf öğretmenlerinin ise %31,8 ile en çok arkadaşlık ilişkilerine yönelik bireysel görüşme yapılmasını bekledikleri görülmüştür.

5.5.3. Kıdem Değişkenine Göre Beklentileri

Kıdem ve bireysel görüşme alanları birlikte incelendiğinde, 0-10 yıl kıdeme sahip olanların en çok (%33,3) kendini keşfetme, 11-20 yıl kıdeme sahip olanların en çok (%24,7) disiplin ve kendini keşfetme, 20-25 yıl kıdeme sahip olanların en çok (%29,4) arkadaşlık ilişkileri ve disiplin, 25 yıl ve üzeri kıdeme sahip olanların ise en çok (%28,6) okula ve çevreye uyum konularında bireysel görüşmeler yaptıkları görülmüştür. Bu, kıdem arttıkça bireysel görüşmelerin odak noktalarının değiştiğini ve daha geniş kapsamlı hale geldiğini göstermektedir.

Genel Değerlendirme

Bu bulgular, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin okul türü, görev ve kıdem değişkenlerine göre nasıl şekillendiğini ve bu hizmetlerin beklentilere nasıl yanıt verdiğini anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Hizmet Alanı: En fazla ihtiyaç duyulan hizmet alanı kişisel sosyal rehberlik olarak belirlenmiştir. Bu durum değişkene göre fark etmeksizin en yoğun psikolojik danışma ve rehberlik alanında hizmet gerektiren alanın kişisel sosyal rehberlik olduğunu göstermektedir.

Hedef Kitle: En çok öğrencilere yönelik çalışmaların beklendiği görülmektedir. Bu, rehberlik hizmetlerinin genellikle öğrencilere yönelik olarak tasarlandığını ve bu hedef kitlenin değişkenlere göre farklılık göstermediğini göstermektedir.

Veli Çalışmaları: Anne baba tutumları, öğrenci başarısına ailenin etkisi ve aile içi iletişim konularında çalışmaların ön planda olduğu görülmektedir. Bu, velilerin çocuklarının eğitim ve gelişim süreçlerine aktif olarak katılmalarının beklendiğini göstermektedir.

Grup Rehberliği: Akran zorbalığı, motivasyon ve gelecek planlama konularında grup rehberliği çalışmalarının ön planda olduğu görölmektedir. Bu, öğrencilerin sosyal ilişkilerinde karşılaştıkları sorunlar ve geleceğe yönelik planlamalar konusunda destek aradıklarını göstermektedir.

Bireysel Görüşmeler: Kendini keşfetme, disiplin, arkadaşlık ilişkileri ve okula uyum konularında bireysel görüşmelerin ön planda olduğu görölmektedir. Bu, bireylerin kişisel gelişim, disiplin ve sosyal ilişkiler konularında çalışmalara ihtiyaç duyduklarını göstermektedir.

Bu analizler, rehberlik hizmetlerinin daha etkili ve hedefe yönelik bir şekilde sunulmasına katkı sağlayabilir. Rehberlik hizmetlerinin okul türü, görev ve kıdem değişkenlerine göre nasıl şekillendiğini anlamak, bu hizmetlerin daha iyi planlanmasına ve uygulanmasına yardımcı olabilir. Bu bilgiler, rehberlik hizmetlerinin bireylerin ihtiyaçlarına daha iyi yanıt vermesini sağlayarak, onların kişisel, sosyal ve akademik gelişimlerine katkıda bulunabilir.

BÖLÜM VI

ÖNERİLER

6.1. Kişisel Sosyal Rehberlik Hizmetleri

Okul Öncesi Eğitim: Okul öncesi kademesinde kişisel sosyal rehberlik ihtiyacının yüksek olduğu görülmüştür. Bu nedenle, çocukların duygusal ve sosyal gelişimini desteklemek amacıyla oyun terapileri, sosyal beceri eğitimleri ve grup etkinlikleri organize edilebilir.

Ortaokul ve Lise: Ortaokul ve liselerde de kişisel sosyal rehberlik önemli bir ihtiyaç olarak belirlenmiştir. Bu kademelerde bireylerin kendini tanıma, arkadaşlık ilişkileri geliştirme ve duygusal zeka eğitimlerine odaklanılabilir.

6.2. Eğitsel ve Mesleki Rehberlik

İlkokul: İlkokul düzeyinde eğitsel rehberlik beklentisi yüksek çıkmıştır. Bu nedenle, öğrencilerin öğrenme stillerini keşfetmelerine yardımcı olacak etkinlikler ve eğitim programları düzenlenebilir. Ayrıca, aileler için de eğitim seminerleri organize edilerek çocuklarının eğitimine daha etkin katılımları sağlanabilir.

Lise: Mesleki rehberlik ihtiyaçlarının lisede yoğunlaştığı görülmektedir. Kariyer planlama, meslek tanıtımları ve üniversiteye hazırlık programları gibi etkinlikler düzenlenerek öğrencilere rehberlik edilebilir.

6.3. Veli Eğitimleri

Anne Baba Tutumları: Katılımcıların belirledikleri beklentiler neticesinde anne baba tutumları konulu psikolojik danışma ve rehberlik alanı çalışması saptanmıştır. Bu konuda seminerler, atölye çalışmaları ve bireysel danışmanlık hizmetleri sunulabilir.

Aile İçi İletişim: Aile içi iletişimi güçlendirecek programlar düzenlenebilir. Aile içi iletişim becerilerini artırmak amacıyla grup terapileri ve interaktif workshoplar organize edilebilir.

6.4. Grup Rehberliği alışmaları

Akran Zorbalığı: Akran zorbalığı konusu özellikle okul öncesi, ilkokul ve ortaokulda önemli bir ihtiyaç olarak belirtilmiştir. Zorbalıkla mücadele programları, bilinçlendirme kampanyaları ve destek grupları oluşturulabilir.

Motivasyon ve Gelecek Planlama: Lise öğrencileri için motivasyon artırıcı ve geleceğe yönelik planlama yapmalarını sağlayacak rehberlik hizmetleri sunulabilir. Bu hizmetler, kariyer günleri, motivasyon konuşmaları ve mentorluk programları şeklinde olabilir.

6.5. Bireysel Görüşmeler

Disiplin ve Kendini Keşfetme: Öğrencilerin disiplin sorunlarına yönelik bireysel görüşmeler yapılabilir. Ayrıca, kendini keşfetme sürecinde öğrencilere destek olmak için kişisel gelişim çalışmaları, koçluk ve mentorluk programları düzenlenebilir.

Bu öneriler, elde edilen araştırma sonuçlarına dayalı olarak psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini daha etkili hale getirebilir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, A. ve Batıkan, T. (2017). Okul Yönetici ve Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Okullardaki Rehberlik Servisleri Hakkındaki Görüşleri: Van Örneği, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Altıntaş, E. (2015). Çağdaş Eğitim Sisteminde Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik, Psikolojik Danışma ve Rehberlik, (Der.: Gürhan Can), 16. Baskı, Pegem Akademi, Ankara.
- Bacıoğlu, S. Kocabıyık, O. ve Malkoç, A. (2017). Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Öğrencilerinin Okullardaki Rehberlik Servisini Değerlendirmeleri, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7/48.
- Bakırcıoğlu, R. (Ed.) (2005). *Rehberlik ve Psikolojik Danışma (7. Baskı)*. Ankara: Anı.
- Başaran, M. (2008). *İlköğretim Okullarındaki Yönetici ve Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Faaliyetlerinden Beklentileri*. Yeditepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bayraktar, Y. ve Ekşioğlu, S. (2021). Rehber Öğretmenlerin Okulda Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi, *Yıldız Journal of Educational Research*, Sakarya.

- Camadan, F., Baştopçu, S., Tosun, G., Yangın, N., ve Kılıç, Z. (2018). Öğretmenlerin mesleki benlik saygıları ile psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik tutumları arasındaki ilişki. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1), 115-136.
- Demir, M. (2016). Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Rehberlik Anlayışları ve Rehberliğe Yönelik Tutumları. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Erkan, S. (2014). Rehberlik Nedir? İlköğretimde Rehberlik, Nobel Yayınevi. Ankara.
- Girgin, G. (2014). Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik, Psikolojik Danışma ve Rehberlik, 10. Baskı, Anı Yayıncılık. Ankara.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (25. Baskı)*. Ankara: Nobel
- Karataş, Z. ve Baltacı, H.Ş. (2013). Ortaöğretim Kurumlarında Yürütülen Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine Yönelik Okul Müdürü, Sınıf Rehber Öğretmeni, Öğrenci ve Okul Rehber Öğretmeninin (Psikolojik Danışman) Görüşlerinin İncelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14.
- Kaya, A. (Ed.) (2012). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik (8. Baskı)*. Ankara: Anı
- Kantarcıoğlu, S. (1987). Rehberlik El Kitabı, Milli Eğitim Basımevi. İstanbul.
- Kepçeoğlu, M. (1993). Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Kadıoğlu Matbaası 7. Baskı. Ankara.
- Kumar, V. Jurist, L. (2010). Guidance in the Secondary School, İ-manager's Journal on Educational Psychology, Vol. 3, No. 3, s. 18-22.

Kuzgun, Y. (1991). Rehberlik ve Psikolojik Danışma. OSYM Yayınları. Ankara.

Külahoğlu, Ő. (2004). Okul Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Programlarının Geliştirilmesi, Pegem A Yayıncılık. Ankara.

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. Psychological Review,50, 370-396.

Özgüven, İ.E (1999). Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Ankara: Sistem Ofset.

Şahin, C. (2015). Eğitim Sürecinde Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik, Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Anı Yayıncılık. Ankara.

Yeşilyaprak B. (2004). Eğitimde Rehberlik Hizmetleri, Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.

Yeşilyaprak, B. (2016). Eğitimde Rehberlik Hizmetleri, 25. Baskı, Nobel Akademi Yayıncılık, Ankara.